

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2280/2021
30.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Влаховић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде –Управа за извршење кривичних санкција - Казнено поправни завод у Београду, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3759/20 од 14.12.2020. године, у седници одржаној 30.11.2022.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду број Гж1 3759/20 од 14.12.2020. године у преиначујућем делу и одлуци о трошковима поступка, , тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 567/20 од 10.06.2020.године у ставу другом изреке и у усвајајућем делу става трећег изреке, а **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 18.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове одлуке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 567/20 од 10.06.2020.године, ставом првим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор за 2011.годину исплати износ законске затезне камате обрачунате на главницу од 52.094,51 динар почев од 09.11.2013.године до 30.12.2013.године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и за одлазак са рада за период од фебруара 2013.године закључно са децембром 2014.године исплати појединачно наведене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе наведено у том ставу изреке). Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 168.390,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, док је у преосталом делу за период од 10.06.2020.године до дана наступања услова за извршење захтев за исплату законске затезне камате на износ трошкова парничног поступка одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3759/20 од 14.12.2020. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и у том делу одбијена као неоснована жалба тужене. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обвеже тужена да му на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и за одлазак са рада за период од фебруара 2013.године закључно са децембром 2014.године исплати појединачно наведене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе наведено у том ставу изреке). Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 168.390,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка поступка пред првостепеним судом у износу од 9.000,00 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужилац позивајући се на одредбу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП због погрешне примене материјалног права и предложио да се ревизија сматра изузетно дозвољеном на основу члана 404. истог закона због потребе разматрања правних питања и уједначавања судске праксе.

С обзиром да је ревизија тужиоца дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) није било разлога да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је радник тужене у Министарству правде - Управа за извршење кривичних санкција - Казнено - поправни завод у Београду (распоређен на радном месту ... у звању ...). У утуженим периоду тужена није исплатила тужиоцу трошкове превоза за долазак на рад из места где живи (...) у место где обавља рад (Београд) и обратно. Тужилац до закључења расправе пред првостепеним судом није доставио доказ да се писменим путем обраћао старешини органа ради остваривања права на накнаду трошкова превоза (у утуженом периоду управник Казнено - поправни завод у Београду није дозвољавао да се у писарници заведу захтеви за накнаду превоза које су запослени хтели да поднесу), нити да је у вези остваривања његовог права на накнаду трошкова превоза тужена донела решење. Тужилац је у наведеном периоду на посао долазио превозом. Вештачењем је утврђена висина трошкова превоза за спорни период по месецима на наведеној релацији у износу од укупно 385.250,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилац има право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада за

тражени период због обавезе послодавца у смислу члана 37. став 1. и 2. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 62/06 ... 95/18) и члана 2. став 1. тачка 1. и члана 3. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр.98/07- пречишћен текст, 84/14 и 84/15) и чланова 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима, јер из утврђеног чињеничног стања произлази да се тужилац обраћао свом непосредном руководиоцу захтевом за накнаду трошкова, што тужена није оспорила, и да је тужилац доказао да је имао стварне трошкове превоза, при чему није спорно да није користио правна средства интерне и судске заштите у управном поступку. Како је тужена поступала супротно позитивно правним прописима јер није исплатила тужиоцу трошкове превоза, то му је незаконитим радом проузроковала штету, услед чега је дужна да му је надокнади.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев јер тужилац до закључења главне расправе није предочио доказе да се писменим путем обраћао старешини органа ради остваривања права на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада, па није доказао да постоји основ грађанско правне одговорности тужене, а самим тим ни чињенични основ за примену правила из одредбе члана 172. у вези одредбе члана 154. став 1. ЗОО, нити да је због „ћутања администрације“ покренуо управни спор, па у ситуацији кад му није признато право на њихову накнаду не може са успехом тражити исплату по том основу. Предметно право спада у друга примања за чије остваривање је нужно поштовати поступак прописан правилима из члана 140.-143. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр.79/05 ... 67/07) који се примењује од 01.07.2006.године, што је тужилац пропустио да учини.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Тужилац је у спорном периоду од фебруара 2013.године закључно са децембром 2014.године био запослен код тужене и имао статус државног службеника, па се о његовом праву на накнаду трошкова везаних за рад одлучује применом Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр.62/06 ... 99/14). Одредбом члана 37. став 1. овог Закона, прописано је да државни службеник, између осталог, има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, а ставом 2. истог члана да се услови за накнаду трошкова, њихова висина и начин на који се остварују прописују Уредбом Владе. Уредба Владе која регулише ову материју је Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр.98/07-пречишћен текст), којом је државним службеницима на исти начин признато право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и повратак са рада (члан 2. став 1. тачка 1. Уредбе). Одредбом члана 3. Уредбе, прописано је да се државном службенику и намештенику накнађују трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају.

Правилна примена одредбе члана 37. Закона о платама државних службеника и намештеника и члана 3. Уредбе, подразумева обавезу послодавца да запосленима накнади трошкове превоза у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском или међуградском саобраћају, а да за признавање овог права није као услов предвиђено обавезно подношење посебног захтева, већ послодавац одлуку о

накнади ових трошкова признаје запосленом на основу њиховог пријављеног пребивалишта, односно боравишта.

Тачни су наводи другостепеног суда да државни службеници, у које спада и тужилац, своја права остварују пред надлежним органом послодавца, а повреду својих права штите у поступку предвиђеном Законом о државним службеницима - у управном поступку. Међутим, у конкретном случају тужилац тужбом не тражи признавање права на трошкове превоза за долазак на рад и повратак са рада, већ накнаду штете у висини ових трошкова којима је били изложен у спорном периоду, што у складу са одредбом члана 1. ЗПП, јесте предмет судске заштите пред судом опште надлежности, па његов захтев није могао бити одбијен из разлога што није користио правна средства прописана одредбама које регулишу управни поступак и управни спор.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.24/05 са изменама), је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општина актом и уговором о раду и то за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Према члану 169. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр.101/05 са изменама), који је важио у предметном периоду, на положај, дужности, права и одговорности запослених у министарству, примењују се прописи о радним односима у државним органима, ако овим законом и прописима донетим на основу овог закона није другачије одређено. Имајући ово у виду, као и да право које запосленом припада по Закону и наведеној Уредби није могло бити условљено нити ограничено, те да тужилац није био у обавези да туженој поднесе захтев за признање овог права, произилази да му припада право на накнаду ових трошкова, чија се висина исплаћује у складу са одредбом члана 3. Уредбе, у зависности од тога коју врсту јавног превоза би евентуално користио ради доласка на рад, а чија висина је утврђена налазом вештака. Следом тога је побијана пресуда преиначена и потврђена првостепена пресуда.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

С обзиром да је потврђивањем првостепене пресуде потврђена и одлука о трошковима парничног поступка, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка. Тужилац је успео у поступку по ревизији па му применом чланова 153. став 1., 154. и 163. став 2. у вези члана 165. став 2. ЗПП припадају трошкови поступка према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав ревизије 18.000,00 динара, према одређеном захтеву за накнаду трошкова и Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ове парничне радње („Службени гласник РС“, бр.121/12 ... 37/21).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић